

Sygn. akt VIII U 2673/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2019 r. w Gliwicach

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołań J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 czerwca 2018r. i 7 sierpnia 2018 r. **nr** (...) -2003

oddala odwołania.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 2673/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 czerwca 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego J. C. (C.) na dzień 1 stycznia 1999r.

Decyzją z 7 sierpnia 2018r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r. i wskazał, że jego wartość wynosi 82 312,56 zł.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się ich uchylenia i ustalenia kapitału początkowego według kwoty z decyzji z 6 kwietnia 2018r.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, że złożył wniosek o przeliczenie kapitału początkowego i decyzją skarżoną z 25 czerwca 2018r. organ rentowy przeliczył kapitał początkowy w ten sposób, że obniżył jego wartość. Ubezpieczony wycofał wniosek i organ rentowy błędnie odmówił umorzenia postępowania, mimo że art.116 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przewiduje możliwość wycofania wniosku

i również możliwość taką dopuszcza art.105§2 Kodeksu postępowania administracyjnego, przy czym nie sposób mówić o naruszeniu w takiej sytuacji interesu społecznego. Sprawy z zakresu ustalania kapitału początkowego dają stronie i zobowiązują ZUS do wyboru opcji najkorzystniejszej dla strony. Każdy emeryt ma pozostawioną swobodę w wyborze okresu z jakiego naliczane jest świadczenie, w tym kapitał. Tymczasem ZUS ograniczył ubezpieczonemu tę możliwość odmawiając umorzenia postępowania wszczętego na wniosek a zakończonego decyzją, na mocy której uległ znacznemu obniżeniu kapitał początkowy. Ubezpieczony dodał, że ZUS za lata 1984, 1988 i 1991 do obliczenia wskaźnika z tych lat przyjął kwotę rocznego przeciętnego wynagrodzenia, gdy tymczasem ubezpieczony był w tym czasie zatrudniony przez część roku. Należało zatem zastosować art. 174 ust.3b ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonych decyzjach. Organ rentowy wskazał, że odnośnie lat 1984, 1988 i 1991, wbrew temu co twierdzi ubezpieczony, zastosował powołany przez niego art.174 ust.3b ustawy emerytalnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 22 lutego 2007r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego J. C. na dzień 1 stycznia 1999r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 219,69%. Do ustalenia kapitału początkowego organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 94 miesiące i okresy nieskładkowe w wymiarze 31 miesiące (1/3 udowodnionych okresów składkowych).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 89 380,94 zł.

Do ustalenia kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu od 16 grudnia 1990r. do 29 maja 1991r. nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów.

Decyzją z 6 kwietnia 2018r., po rozpoznaniu wniosku ubezpieczonego z 23 października 2018r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości tej podstawy wyniósł 227,18% i został obliczony z lat 1991 – 1998.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

- od 1 lipca 1986r. do 31 lipca 1986r., gdyż nie został wystarczająco udowodniony,
- od 16 grudnia 1990r. do 29 maja 1991r. nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 91 671,58 zł.

W dniu 18 kwietnia 2018r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie kapitału początkowego załączając do niego:

- informację o zatrudnieniu z 26 marca 2018r. sporządzoną przez Hutę (...) S.A., że w aktach osobowych znajduje się umowa o pracę zawarta na czas określony od 1 lipca 1986r. do 31 lipca 1986r. na stanowisko dostawca i odbiorca materiałów w pełnym wymiarze czasu pracy w ramach Ochotniczego Hufca Pracy i z

odrębnych notatek wynika, że umowa została wykonana, przy czym akta osobowe nie zawierają żadnych potwierżeń w postaci świadectwa pracy, liczby przepracowanych godzin i wypłaconego wynagrodzenia,

- umowę o pracę z 1 lipca 1986r., o jakiej mowa wyżej,

- informację o zatrudnieniu z 23 lutego 2018r. sporządzoną przez Hutę (...) S.A., że ubezpieczony miał podpisane z Hutą dwie umowy o pracę jako pracownik młodociany w ramach projektu „Wakacje na własny rachunek”: pierwsza z 1 lipca 1983r. na okres od 1 lipca 1983r. do 31 lipca 1983r. na stanowisko pracownik transportu w pełnym wymiarze czasu pracy, z tym że w karcie zarobkowej oprócz stawki godzinowej brak jakichkolwiek informacji o przepracowanych dniach i godzinach roboczych i tym samym brak jest możliwości stwierdzenia czy praca w tym okresie w ogóle została podjęta; druga z 3 lipca 1984r. na okres od 3 lipca 1984r. do 31 lipca 1984r. na stanowisko pracownika transportu w pełnym wymiarze czasu pracy i w karcie zarobkowej znajduje się adnotacja o przepracowanych 184 godzinach pracy w ciągu 22 dni roboczych, zaś uzyskane wynagrodzenie za ten okres wynosi 7 855 zł,

- świadectwo pracy z 29 stycznia 2018r. dotyczące okresu zatrudnienia od 1 lipca 1988r. do 31 lipca 1988r. w KWK (...) na stanowisku robotnika transportowego na powierzchni,

- zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 29 stycznia 2018r. z wykazanymi zarobkami z 1988r. w wysokości 29 378 zł.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy skarżoną decyzją z 25 czerwca 2018r. ponownie ustalił kapitał początkowy ubezpieczonego na dzień 1 stycznia 1999r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 190,38%.

Organ rentowy uwzględnił okresy składkowe w wymiarze 96 miesięcy i okresy nieskładkowe w wymiarze 32 miesięcy (1/3 udowodnionych okresów składkowych).

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów:

- od 16 grudnia 1990r. do 14 stycznia 1991r. i od 15 stycznia 1991r. do 29 maja 1991r. nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów,

- od 1 lipca 1983r. do 31 lipca 1983r. i od 1 lipca 1986r. do 31 lipca 1986r., gdyż nie został wystarczająco udowodniony.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, to jest z lat 1984, 1988, 1991 – 1998, z tym że odnośnie lat 1984, 1988 i 1991 do wynagrodzenia za te lata przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu:

- w 1984r. ubezpieczony był zatrudniony od 3 do 31 lipca 1984r., organ rentowy przyjął za ten okres wynagrodzenie obliczone od wynagrodzenia minimalnego 5 220 zł (minimalne wynagrodzenie za cały miesiąc wynosiło 5 400 zł) i przeciętne wynagrodzenie za ten okres 16 838 zł (przeciętne wynagrodzenie roczne za 1984r. – 202 056 : 12 m-cy), wskaźnik wysokości wyniósł 31%,

- w 1988r. ubezpieczony był zatrudniony od 1 do 31 lipca 1988r., organ rentowy przyjął za ten okres wynagrodzenie wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu

z 29 stycznia 2018 w wysokości 29 378 zł, przeciętne wynagrodzenie miesięczne wynosiło w tym czasie 53 090 zł (przeciętne wynagrodzenie roczne 637 080 zł : 12 m-cy), wskaźnik wysokości wyniósł 55,34%,

- w 1991r. ubezpieczony był zatrudniony od 10 września 1991r. do 31 grudnia 1991r. w (...) S.A. w W., wynagrodzenie za ten okres wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 21 lutego 2001r. wynosiło 6 367 362 zł, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w tym roku wyniosło 1 770 000 zł (przeciętne wynagrodzenie roczne 21 240 000 zł : 12 m-cy), wskaźnik wysokości 89,93%.

Wartość kapitału początkowego ustalonego na dzień 1 stycznia 1999r. wyniosła 82 312,56 zł.

W dniu 24 lipca 2018r. ubezpieczony cofnął wniosek z 18 kwietnia 2018r., wniósł o uchylenie decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z 25 czerwca 2018r. i umorzenie postępowania w sprawie.

W rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy decyzją z 6 sierpnia 2018r. na podstawie art.104 i art.105§2 Kodeksu postępowania administracyjnego odmówił ubezpieczonemu umorzenia postępowania z uwagi na wydanie decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z 25 czerwca 2018r., gdyż umorzenie takie byłoby sprzeczne z interesem społecznym, bowiem kapitał początkowy zostałby ustalony w zawyżonej wysokości. Organ rentowy dodał, że w związku z tym, że wniosek z 18 kwietnia 2018r. został załatwiony decyzją z 25 czerwca 2018r., żądanie odnośnie umorzenia postępowania staje się bezprzedmiotowe oraz poinformował ubezpieczonego, że w przypadku gdyby złożył on oświadczenie o wycofaniu wniosku przed wydaniem decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego organ rentowy wydałby decyzję umarzającą postępowanie i następnie kolejną decyzję z urzędu o przeliczeniu kapitału początkowego w związku z ujawnieniem nowych dowodów mających wpływ na jej wysokość.

Następnie organ rentowy w dniu 7 sierpnia 2018r. wydał kolejną decyzję skarżoną, którą ponownie przeliczył kapitał początkowy ubezpieczonego.

Do ustalenia wartości tego kapitału organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego ustaloną w decyzji z 25 czerwca 2018r., okresy składkowe w wymiarze 96 miesięcy, okresy nieskładkowe w wymiarze 55 miesięcy, które ograniczył do 1/3 udowodnionych okresów składkowych, czyli do 32 miesięcy.

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 82 312,56 zł.

Do ustalenia tego kapitału organ rentowy nie uwzględnił okresów:

- od 1 lipca 1983r. do 31 lipca 1983r. i od 1 lipca 1986r. do 31 lipca 1986r., gdyż nie zostały wystarczająco udowodnione,
- od 15 stycznia 1991r. do 29 maja 1991r. nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego jako okoliczności jednoznacznie wynikające z tych dowodów i niekwestionowane przez strony.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz.1280 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

W myśl art. 174 ust.1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2 (ust.2).

Przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2 (ust.2a).

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.(ust.3).

Przepis art. 17 ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru kapitału początkowego w myśl art. 15 ust. 1 dla ubezpieczonego urodzonego przed dniem 31 grudnia 1968 r. z powodu nauki w szkole wyższej, o której mowa w art. 7 pkt 9.

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust.3b).

W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w sposób nie budzący wątpliwości wykazało, że organ rentowy w skarżonych decyzjach prawidłowo obliczył kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. Wprawdzie spowodowało to obniżenie jego wartości względem tej ustalonej w decyzjach wcześniejszych, niemniej jednak zostało dokonane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Ubezpieczony w odwołaniu zarzucił, że wobec cofnięcia przez niego wniosku o ponowne ustalenie kapitału początkowego z 18 kwietnia 2018r., organ rentowy na podstawie art.116 powołanej ustawy powinien uchylić decyzje i umorzyć postępowanie.

Zarzut ten nie zasługuje jednak na uwzględnienie.

Zgodnie z powołanym przepisem art.116 ust.2 ustawy emerytalnej, „wniosek o emeryturę lub rentę może być wycofany, jednakże nie później niż do dnia uprawomocnienia się decyzji. W razie wycofania wniosku postępowanie w sprawie świadczeń podlega umorzeniu”.

Z literalnego brzmienia przytoczonego przepisu wynika, że dotyczy on wyłącznie spraw o emeryturę lub rentę, a nie spraw o ustalenie kapitału początkowego. Potwierdza to treść art. 175 ustawy FUS, który reguluje ogólne zasady postępowania w sprawach kapitału początkowego. W ustępie 1 zdaniu drugim tegoż przepisu, ustawodawca wyraźnie wskazał, że w postępowaniu tym stosuje się odpowiednio art. 115 ust. 1-3, art. 116 ust. 5, art. 117, 121, 122 ust. 1, art. 123 , 124 i 125. Ponieważ przepis art. 116 ust. 2 ustawy FUS nie został wymieniony, brak podstaw prawnych do umorzenia postępowania w razie cofnięcia wniosku o ustalenie kapitału początkowego. Prawidłowo zatem organ rentowy odmówił ubezpieczonemu umorzenia postępowania.

Jednocześnie słusznie organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do umorzenia postępowania także w trybie art.105 §2 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Przepis ten stanowi, że organ administracji publicznej może umorzyć postępowanie, jeżeli wystąpi o to strona, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte, a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz gdy nie jest to sprzeczne z interesem społecznym.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie, nie sposób przyjąć, że umorzeniu postępowania nie sprzeciwia się interes społeczny. Kapitał początkowy powinien być bowiem ustalony zgodnie z obowiązującymi przepisami i stanem rzeczywistym. Uchylenie przez organ rentowy skarżonych decyzji i umorzenie postępowania, jak tego żąda ubezpieczony, spowodowałoby pozostawienie w obrocie decyzji ustalającej kapitał początkowy w wyższej wartości, która byłaby jednak sprzeczna z materiałem dowodowym odzwierciedlającym stan faktyczny sprawy. To z kolei w przyszłości spowodowałoby ustalenie wysokości emerytury, którą oblicza się z uwzględnieniem wartości kapitału początkowego, w zawyżonej wysokości. Skutki zaś wypłaty takiej zawyżonej, ustalonej niezgodnie z obowiązującymi przepisami emerytury ponosiliby pozostali beneficjenci systemu ubezpieczeń społecznych

Wreszcie, odnośnie wyliczenia wskaźnika wysokości za lata 1984, 1988, 1991, w których ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu tylko przez część danego roku, to organ rentowy prawidłowo obliczył ten wskaźnik z zastosowaniem art.174 ust.3b ustawy emerytalnej, czyli od sumy kwot przeciętnego wynagrodzenia odpowiednio do okresu, w którym ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu, co obrazuje wcześniej dokonane wyliczenie.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania jako bezzasadne.

(-) SSO Grażyna Łazowska